

2024-02-08

Brottsofferjouren Sverige
Hammarby fabriksväg 25, 6 tr
120 30 Stockholm
info@brottsofferjouren.se
www.brottsofferjouren.se
Växel: 08-644 88 00
Brottsofferstöd: 116 006

Yttrande avseende SOU 2023:40 om barns möjligheter att utkräva sina rättigheter

*Diarienummer SB PM 2021:1
Socialdepartementet*

Inledning samt generella synpunkter på utredningen

Brottsofferjouren Sverige (BOJ) är inte remissinstans för denna utredning men vi vill ändå bidra med våra synpunkter och erfarenheter då barn och unga är en av våra målgrupper när det gäller att ge stöd till brottsutsatta.

Hösten 2023 bjöds BOJ in att delta i rundabordsamtal tillsammans med utredaren Anita Linder. Vid mötet framhöll vi bl.a. att en ratificering är nödvändig, inte minst mot bakgrund av de brister vi ser i vårt domstolsbaserade stöd där rättsväsendet inte alltid tillgodoser barnets rättigheter. I vårt yttrande kommer vi att begränsa oss till de avsnitt som mer specifikt avser brottsofferområdet och rättsprocessen.

Det har nu gått mer än 30 år sedan Sverige ratificerade barnkonventionen och den har varit lag sedan 1 januari 2020. Dessutom har Sverige ratificerat EU:s brottsofferdirektiv som fastslår rätten till stöd i samband med brottsutsatthet. I brottsofferdirektivet punkt 14 framgår det att alla barn är rättighetsinnehavare, även de som har utsatts för brott. Detta innebär att barn ska ges möjlighet att utöva sina mänskliga fri- och rättigheter under rättsliga förfaranden och att principen om barnets bästa är vägledande i alla beslut. Trots detta förekommer fortfarande stora brister när det kommer till både tillämpningen av barnkonventionen och rätten till stöd. Med anledning av detta välkomnar BOJ förslaget om att Sverige ska ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen. Att kunna pröva ärenden på internationell nivå i de fall Sverige brister kan vara avgörande för om ett barn får upprättelse eller inte. Vi står bakom utredningens förslag om att etablera barnrättsbyråer inom civilsamhällesorganisationer med oberoende barnombud som kan företräda barnet i ärenden där de inte fått sina rättigheter tillgodosedda. Här vill vi särskilt betona vikten av att resurstilldelningen till barnrättsbyråer med oberoende barnombud säkras.

En ratificering är ett viktigt signalvärde om att alla verksamheter som arbetar med och fattar beslut om barn måste tillämpa konventionen fullt ut. För att kunna fatta

barnrättsbaserade beslut krävs inte bara fler åtgärder som stramar upp regelverket, utan också mer kunskap om hur barnkonventionen bör tolkas och tillämpas. Det är viktigt att denna kunskap kommer till inte bara i migrationsärenden utan också inom alla andra områden som berör barn. BOJ vill framhålla vikten av att de situationer som identifierats där barns möjligheter att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen omöjliggörs eller försvåras behöver ses över och tas omhand, även om de inte ryms inom denna utredning.

Det finns många exempel på när barns rättigheter inte tillgodoses. I BOJ:s domstolsbaserade stödverksamhet ser vi brister i miljön där denna inte alltid är anpassad för vare sig barn eller personer med olika funktionsnedsättningar.

För att barns rättigheter ska tillgodoses i en rättsprocess ska alla beslut som rör barnet fattas utifrån vad som är bäst för barnet. Det är viktigt att barnet känner sig trygg, att språket anpassas på ett sätt så att barnet förstår samt att de anpassningar som krävs görs så att barnet får möjlighet att komma till tals och berätta om sina tankar, känslor och upplevelser. Enligt artikel 12 har barn rätt att komma till tals i alla frågor som rör dem. Barnrättskommittén understryker den nära koppling artikel 12 och artikel 3 har. Artikel 3 handlar om att förverkliga barnets bästa medan artikel 12 anger tillvägagångssättet för att lyssna på barnet och dess åsikter. Vi instämmer med kommittén och menar att artikel 3 om barnets bästa inte kan tillämpas korrekt om inte kraven i artikel 12 om barnets rätt att bli hörd uppfylls. BOJ välkomnar därmed förslaget om att barnet ska få ett juridiskt biträde som kan företräda barnet i de fall en förälder inte kan göra det. Barnet ska skyddas i rättsprocessen, inte från den.

Vi är positiva till att domstolsverket ges i uppdrag att redovisa det arbete som bedrivs och de åtgärder som vidtagits i domstolarna för att utveckla barns delaktighet, information och bemötande. Vi vill dock betona vikten av att de åtgärder som behöver komma till, exempelvis kunskapshöjande insatser, sker över hela landet så att barns rättigheter tillgodoses oberoende var i landet barnet bor. Det är också viktigt att dessa åtgärder granskas och följs upp.

Föredragande i detta remissvar har vice förbundsordförande Monica Ekström och verksamhetsutvecklare Barn och unga Emelie Knifström.

Sven-Erik Alhem
Förbundsordförande

Fredrik Mellqvist
Generalsekreterare